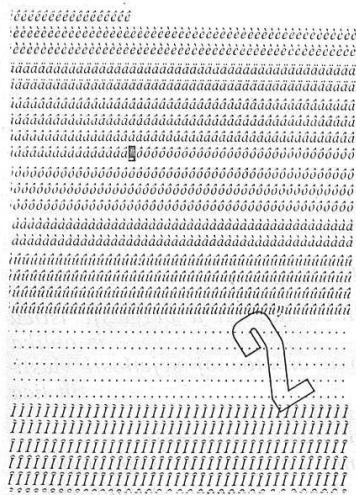

PRIČA O GAVRILU

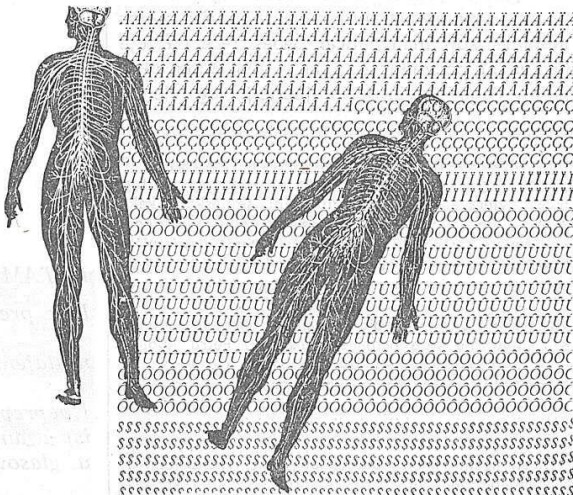
zoltan mađar

Danas ću, verovatno, opet biti svedok Gavrilovih ludosti, koje će, po već ustaljenom redu, početi ovim tokom: Gavrilo će ustati ranije od svih; jedino će nekoliko mutne oči biti budne kada se on dopola pridigne u krevet. Spolja, iz hodnika, dopiraće prljava svetlost, spram koje će se ocrtavati njegovo unezvereno lice. Imaće na licu izraz čoveka koji se sa preteranom nelagodnošću upravo doseća da je nešto važno zaboravio. Nakon što skine bolničku pižamu, obnaženim rukama tražiće nešto ispred sebe, nejasno mrmļajući neku reč u kojoj će se razaznavati jedino glas m.

Starac Nikola će znati da će se za nekoliko trenutaka na vratima pojaviti Marija, ona iz ženskog paviljona, iz broja 11. Izgledaće kao i uvek sva sjajna od nekakve masnoće na licu. Dahtaće ravnomerno, tresući svojim gojaznim stomakom, u kojeg će Gavrilo, sav ukočen od trenutka Marijinog dolaska, neprestano piljiti svojim preterano razrokom očima. A izgledalo je, oduvek, da je on sa velikom teškoćom mogao usredsrediti pogled, jer su mu zenice bile tik do ivica kapaka, tako da su mu oči skoro potpuno bele.

Marija će, nakon nekoliko trenutaka, poći ka njegovom bolesničkom ormančiću u kojem uvek ima jela u izobilju, pošto Gavrilo posle večere obilazi sve paviljone u potrazi za ostacima hrane.

Gavrilo će se spustiti na jastuk i sa zadovoljstvom će promatrati Marijino čeprkanje po ormančiću. Njeno mljackanje konačno će iznervirati Starca Nikolu toliko da će, po običaju, opsovati sve lekare i bolničko osoblje koje dozvoljava da ona dolazi u „jedini normalan paviljon“... A Marija će zbog toga početi da cvili; spram štire svetlosti iz hodnika videće se suze u njenim pitomim i trnutim očima. I sline će joj, plavičaste i tanke, početi da cure iz poluotvorenih usta, napunjenih hranom. Zbog toga će se Starac Nikola okomiti na Mariju još većom žestinom. Ustaće, najzad, kako bi izgurao Mariju iz sobe. Gavrilova ljubav, međutim, kao da će se pri tajiti u strahu da će vika Starca Nikole probuditi ostale bolesnike. Ali, ipak, malo po malo probudiće se Gavrilov gnev prema tom od vratnom Starcu što po celu noć bdi okrenut ravno prema vratima. Gavrilo je, naime, bio posve siguran da Starac motri na vrata isčekujući Marijin dolazak, kako bi se okomio na nju. U svojim uskovitlanim i mutnim mislima

Gavrilo ie bio katkad ubeđen da Starac noću opaža Mariju čim ona ude u zgradu i da se nećujno šunja k njoj da bi je odveo u bagremak u bolničkom krugu.

Gnev će, dakle, iz Gavrilovih usta prosuti bujicu grubih i pogrdnih reči, tako da će Starac odmahnuti desnom sakatom rukom i okrenuti se na drugu stranu, a Gavrilo će početi da se kezi pobedonosno.

Marijino ponašanje postaće potom, vrlo čudnovato, pa će i sam Gavrilo biti nekako neodređeno razdragan: počeaće da se brani od nje, ržući i povijajući joj ogromnu, masnu glavu. I, u takvom uzbuđenju, oni će, malo docnije, izaći u hodnik i poći ulevo. Već probudeni bolesnici znaće da njih dvojce odlaze u kupatilo, koje je Gavrilo još sinoć zatvorio kako niko ne bi trošio zagrejanu vodu. Iz kupatila će se, posle, čuti njihovi glasovi, zbog čega će bolesnički kikut u sobi postati veoma glasan.

Nakon pola sata Marija i Gavrilo pojaviti će se veseli, mokrih kosa, koje će jedno drugom brisati, čudno motreći na Starca Nikolu, koji će, međutim, naoko mirno gledati u pla-

fon, ne govoreći ništa. Gavrilo će počinjati da češlja Marijinu kratku kosu, koja otkriva njen jak, podnaduo vrat, beo kao zveže ogoljena kost. Kao i svaki put, sa Marijinim razdeljkom Gavrilo će imati poteškoća. Nanovo će joj kvasiti kosu, potom zalizavati, no opet bezuspešno, što će u njemu izazvati ogorčenje. Muvaće se po sobi, neodlučan da započne bilo šta. Marija će na to, po običaju, početi da drma katanac na vratima bolničkog ormana, u kojem su se nalazile Gavrilove stvari, sakupljene tokom njegovog devetogodišnjeg boravka u Bolnici. Sve to jasno će pokazivati da Marija želi da sluša ploče. Zato će Starac Nikola upaliti svetlo u sobi i pokušaće da pomogne Gavrilu da odnese gramofon na sto ispod utikača. Mariju će ponovo da obuzme drhtavica, čak da je sada više zahvati nego u trenutku njenog dolaska. I, docnije, kada Gavrilo bude pustio neku od svojih ploča, ona će razdraganog igrati po sobi u mahnitom ritmu. Za to vreme Gavrilo će brisati ploče. Taj posao će za njega biti toliko značajan da neće ni primetiti ogromnu lekarevu priliku na vratima. A kad, najzad, primeti lekara, Gavrilo će početi da muca kako je već prošlo vreme ustajanja i da on sve to čini radi rekreacije. Lekar će pogledati u Mariju, i ukazaće Gavrilu na to da je zabranjen dolazak bolesnika iz jednog paviljona u drugi, a Gavrilo će izgovoriti samo jedno, skoro preneraženo: „A, da...“ To će biti početak čitave bujice Gavrilovih reči o tome kako je Marija jedna, napuštena od svojih i, naravno, nesrećna. Luda. Ne dočekavši kraj Gavrilove jadikovke, Starac Nikola će neprestano ponavljati nekoliko neprirodnih reči koje će podsećati na prethodne događaje u kupatilu. Gavrilo će zbog toga učuvati, spakovati gramofon i ploče u orman i, okrenuvši se lekaru, beznađežno će raširiti ruke, kao da želi da ga ubedi kako se sve to neizostavno mora dogodati...

Spor će se sasvim mirno završavati, čime će Starac Nikola očigledno biti nezadovoljan, pa će početi da glasno preti Gavrilu i njegovoj maloletnoj ljubavnici. Guraće je napolje, a ona će skoro nerazumljivo mrmļjati Gavrilovo ime. Gavrilo će bespomoćno sedeti na svojoj stolici, kršeći ruke. Izgledaće kao čovek koji je svestan šta gubi, a nije u mogućnosti da preduzme bilo šta, jer je kukavica. Tako neće ni pokušati da pogleda Marijine suzne oči, koje će se gubiti iza okna vrata. Starac Nikola će se vratiti u sobu, nakon što je negde ljutito zalupio vrata ispred kojih je ostala Marija u sivom jutru. Gavrilo će nestrpljivo očekivati da se Starac Nikola smiri, kako bi se, sav zastrašen, iskrao na hodnik i pošao Mariji. Za njim će se oriti smeh, koji će mu toliko bubnjati u ušima da će ih zatiskivati dlanovima. Došavši do vrata, pokušavaće da ih otvori, uporno, ali uzalud. Shvatiće, najzad, da je izlazak nemoguć na vratima. Pomisliće da bi mogao iskočiti kroz prozore u svojoj sobi, ali će se istog trena setiti onoga suludog smeha bolesnika. Pokušaće da ode lekaru, da ga zamoli da mu pomogne da dođe do Marije koja odmiče kroz sivu svetlost jutra, zastajući pored svakog stabla da bi naslonila umorno telo na nj...